

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 31.08.2010
SEC(2010) 1006 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έκθεση δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης για το 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

0. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
1. ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ.....	4
2. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣΗ 2008/381/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.....	5
2.1. Το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο	6
2.2. Νομοθετικές εξελίξεις	6
2.3. Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης	7
2.4. Η συνθήκη της Λισσαβόνας.....	7
3. Εντολή του ΕΔΜ.....	8
4. Συνθεση του ΕΔΜ.....	9
4.1. Διοικούσα επιτροπή του ΕΔΜ	9
4.2. ΕΣΕ του ΕΔΜ.....	10
4.3. Πάροχοι υπηρεσιών του ΕΔΜ	11
5. Δραστηριότητες που εκτελέστηκαν μετά την εγκριση της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου	11
5.1. Δικτύωση.....	11
5.2. Ειδικά (ad hoc) αιτήματα, εκθέσεις και μελέτες.....	13
5.2.1. Ετήσιες εκθέσεις πολιτικής	14
5.2.2. Ετήσιες εκθέσεις στατιστικών για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση	15
5.2.3 Μελέτες του ΕΔΜ	15
<i>5.2.3.1. Η οργάνωση των πολιτικών για το άσυλο και τη μετανάστευση στα κράτη μέλη της ΕΕ</i>	16
<i>5.2.3.2. Πολιτικές υποδοχής, επιστροφής και ένταξης και αριθμοί ασυνόδευτων ανηλίκων – συγκριτική μελέτη της ΕΕ</i>	16
<i>5.2.3.3. Προγράμματα και στρατηγικές προώθησης της εκούσιας υποβοηθούμενης επιστροφής (EYE) και της επανένταξης από κράτη μέλη της ΕΕ</i>	17
<i>5.2.3.4. Οι διαφορετικές εθνικές πρακτικές όσον αφορά την παραχώρηση καθεστώτων προστασίας που δεν είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ.</i>	17
5.2.4. Ειδικά (ad hoc) αιτήματα	18
5.3. Συλλογή, παροχή και συγκρισιμότητα πληροφοριών	19
5.3.1. Σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών	19

5.3.2. Γλωσσάριο και θησαυρός του ΕΔΜ	19
5.4. Βελτίωση της προβολής του ΕΔΜ.....	20
5.4.1. Σε εθνικό επίπεδο	20
5.4.2. Δικτυακός τόπος ΕΔΜ (http://emn.sarenet.es)	21
5.4.3. Διάδοση των αποτελεσμάτων των εργασιών του ΕΔΜ	21

0. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αυτή είναι η πρώτη έκθεση προόδου του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης (ΕΔΜ), σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 5 σημείο γ) της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου, βάσει του οποίου η διοικούσα επιτροπή του ΕΔΜ οφείλει «να διαβιβάζει, τουλάχιστον μία φορά κάθε έτος, συνοπτική έκθεση για την κατάσταση των τρεχουσών δραστηριοτήτων του ΕΔΜ και για τα σημαντικότερα πορίσματα των μελετών του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.»

Στην έκθεση δραστηριοτήτων καλύπτεται κυρίως η περίοδος από την έγκριση της απόφασης του Συμβουλίου (14 Μαΐου 2008) έως το τέλος του 2009, με αναφορά και σε πιο πρόσφατες εξελίξεις, στις περιπτώσεις που κρίθηκε σκόπιμο. Τούτο αφορά ιδιαιτέρως στις πρόσφατες συγκεφαλαιωτικές εκθέσεις των μελετών του ΕΔΜ που εκπονήθηκαν μετά την απόφαση του Συμβουλίου.¹

1. ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το 1996, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέθεσε την εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας για το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο της Μετανάστευσης.² Εν συνεχεία, το 2001, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Laeken³ κάλεσε την Επιτροπή να εξετάσει την «ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών για το άσυλο, τη μετανάστευση και τις χώρες καταγωγής.» Ως αποτέλεσμα, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (ΕΔΜ) θεσπίστηκε το 2003 ως πιλοτικό έργο και, εν συνεχεία, ως προπαρασκευαστική ενέργεια από το 2004 έως το 2006. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Θεσσαλονίκης (2003)⁴ εξέφρασε την «ικανοποίησή του για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης και δήλωσε ότι θα εξέταζε τη δυνατότητα δημιουργίας μόνιμου μηχανισμού στο μέλλον.»

Στο πρόγραμμα της Χάγης⁵ τονίστηκε η ανάγκη για τη συγκέντρωση, παροχή, ανταλλαγή και αποτελεσματική χρήση ενημερωμένων πληροφοριών. Στο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Χάγης⁶ συμπεριλήφθηκε η δημοσίευση πράσινης βίβλου σχετικά με το μέλλον του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης,⁷ αποτέλεσμα της οποίας ήταν η

¹ Όλες οι εκθέσεις του ΕΔΜ (συγκεφαλαιωτικές και εθνικές) είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση <http://emn.sarenet.es/>.

² Μελέτη σκοπιμότητας για το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο της Μετανάστευσης. Τελική έκθεση, Ευρωπαϊκές Κοινότητες, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1998 (ISBN 92-828-3360-7).

³ Συμπεράσματα της Προεδρίας – Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Laeken, 14 και 15 Δεκεμβρίου 2001 ([SN 300/1/01 REV 1](#))

⁴ Συμπεράσματα της Προεδρίας – Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Θεσσαλονίκης, 18 και 19 Ιουνίου 2003 ([11638/03](#))

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της 10ης Μαΐου 2005 – Το πρόγραμμα της Χάγης: δέκα προτεραιότητες για την επόμενη πενταετία. Η εταιρική σχέση για την ανανέωση της Ευρώπης στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης [[COM\(2005\) 184](#) τελικό – Επίσημη Εφημερίδα C 236 της 24.9.2005].

⁶ Σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Χάγης για την ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση· ([2005/C 198/01](#))

⁷ Πράσινη βίβλος για το μέλλον του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης, Νοέμβριος 2005, [COM\(2005\)606](#) τελικό

υποβολή από την Επιτροπή πρότασης⁸ απόφασης του Συμβουλίου για τον καθορισμό της νομικής βάσης για το ΕΔΜ τον Αύγουστο του 2007. Η απόφαση 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου⁹ εγκρίθηκε στις 14 Μαΐου 2008.

Κατά την πιλοτική και προπαρασκευαστική φάση, παρά το γεγονός ότι η συμμετοχή των κρατών μελών ήταν προαιρετική, παράχθηκε σημαντικός αριθμός αποτελεσμάτων. Σε αυτά τα αποτελέσματα συμπεριλαμβάνονταν ετήσιες εκθέσεις πολιτικής, οι οποίες κάλυπταν τις περιόδους από τον Ιανουάριο του 2003 έως τον Ιούλιο του 2004, από τον Αύγουστο του 2004 έως τον Δεκέμβριο του 2005 και εν συνεχεία ετησίως για τα έτη 2006 και 2007, καθώς και ετήσιες εκθέσεις στατιστικών για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση, με τα εθνικά σημεία επαφής του ΕΔΜ (ΕΣΕ του ΕΔΜ) να συνεισφέρουν σημαντικά στις εκθέσεις για το 2002 και για το 2003 (που εκπονήθηκαν από εξωτερικό ανάδοχο), καθώς και στις ετήσιες εκθέσεις που εκπονήθηκαν από το ΕΔΜ το 2004, 2005 και 2006. Επιπλέον, εκπονήθηκε σειρά μελετών, όπως μεταξύ άλλων η μελέτη για τις επιπτώσεις της μετανάστευσης στις κοινωνίες της Ευρώπης (*Impact of Immigration on Europe's Societies*) (Μάρτιος 2006, 9 ΕΣΕ του ΕΔΜ), η μελέτη για τα συστήματα υποδοχής και την ικανότητά τους, καθώς και την κοινωνική κατάσταση των αιτούντων άσυλο στο σύστημα υποδοχής των κρατών μελών της ΕΕ (*Reception Systems, their capacities and the social situation of asylum applicants within the Reception Systems in the EU Member States*) (Μάιος 2006, 10 ΕΣΕ του ΕΔΜ), η μελέτη για τη διαχείριση της μετανάστευσης και την αγορά εργασίας στον τομέα της υγείας (*Managed Migration and the Labour Market – The Health Sector*) (Νοέμβριος 2006, 11 ΕΣΕ του ΕΔΜ), η μελέτη για τους παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών σε κράτη μέλη της ΕΕ και τους τρόπους προσέγγισής τους από τα κράτη, τα γενικά χαρακτηριστικά και την κοινωνική τους κατάσταση (*Illegally Resident Third-Country Nationals in EU Member States: state approaches towards them, their profile and social situation*) (Ιανουάριος 2007, 9 ΕΣΕ του ΕΔΜ), η μελέτη για τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης στην ΕΕ (*Conditions of Entry and Residence of Third-Country Highly Skilled Workers in the EU*) (Μάιος 2007, 11 ΕΣΕ του ΕΔΜ), η μελέτη για την παλιννόστηση (*Return Migration*) (Μάιος 2007, 11 ΕΣΕ του ΕΔΜ) και η μελέτη για την οικογενειακή επανένωση (*Family Reunification*) (Ιανουάριος 2008, 9 ΕΣΕ του ΕΔΜ). Σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό, τα θέματα των μελετών που αναλάμβανε το ΕΔΜ επιλέγονταν λαμβάνοντας υπόψη τη συνάφειά τους με τις πιο πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα της πολιτικής και με γνώμονα την παροχή πληροφοριών για την υποστήριξη των αρμοδίων χάραξης πολιτικής.

2. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣΗ 2008/381/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Μετά τη δημιουργία του ΕΔΜ, στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπήρξε σειρά εξελίξεων, τόσο πολιτικών όσο και νομοθετικών, οι οποίες συνέβαλαν στη διεύρυνση της πολιτικής στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης της ΕΕ. Σε αυτό το σημείο παρέχεται μια σύντομη επισκόπηση αυτών των εξελίξεων για τη σκιαγράφηση του γενικότερου πλαισίου στο οποίο σημειώθηκε η πρόοδος του ΕΔΜ.

⁸ Πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση της νομικής βάσης για το ΕΔΜ: [COM 2007/0466 τελικό](#)

⁹ Απόφαση του Συμβουλίου [2008/381/ΕΚ](#) της 14ης Μαΐου 2008 για τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου μετανάστευσης.

2.1. Το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο

Το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο¹⁰ εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 15ης – 16ης Οκτωβρίου 2008, σε συνέχεια της ανακοίνωσης που εξέδωσε η Επιτροπή τον Ιούνιο του 2008 με τίτλο «Μία κοινή μεταναστευτική πολιτική για την Ευρώπη: αρχές, ενέργειες και μέσα».¹¹ Το σύμφωνο αντιμετωπίζεται ως ένα ακόμη βήμα για μια συνολική μεταναστευτική πολιτική στην ΕΕ, καθώς βασίζεται στην πρόοδο που έχει ήδη επιτευχθεί στη διάρκεια μιας δεκαετίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ανέλαβε πέντε βασικές δεσμεύσεις:

1. οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες, τις ανάγκες και τις δυνατότητες υποδοχής όπως αυτές καθορίζονται από το κάθε κράτος μέλος, καθώς και ενθάρρυνση της ενσωμάτωσής·
2. καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης λαμβάνοντας μέριμνα για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων μεταναστών στις χώρες καταγωγής τους ή σε χώρα διέλευσης·
3. ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των συνοριακών ελέγχων·
4. συγκρότηση της Ευρώπης ως χώρου ασύλου·
5. δημιουργία ολοκληρωμένης εταιρικής σχέσης με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, ώστε να ευνοείται η συνέργεια μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά τη έγκριση του συμφώνου, αποφάσισε τη διεξαγωγή ετήσιας συζήτησης σχετικά με τις πολιτικές για τη μετανάστευση και το άσυλο. Η ετήσια αυτή συζήτηση έχει ως σκοπό να επιτρέψει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την παρακολούθηση της εφαρμογής του συμφώνου και του προγράμματος της Στοκχόλμης.¹² Στο πλαίσιο το συμφώνου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε επίσης την Επιτροπή να υποβάλλει στο Συμβούλιο μια έκθεση ετησίως, βασισμένη στις πληροφορίες των κρατών μελών και συνοδευόμενη, ενδεχομένως, από προτάσεις συστάσεων, με θέμα την εφαρμογή από την Ένωση και από τα κράτη μέλη της του παρόντος συμφώνου και του προγράμματος της Στοκχόλμης. Δήλωσε επίσης ότι η συζήτηση θα επέτρεπε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να τηρείται ενήμερο για τις σημαντικότερες εξελίξεις που μελετά κάθε κράτος μέλος, όσον αφορά την πολιτική του για το άσυλο και τη μετανάστευση.

2.2. Νομοθετικές εξελίξεις

Μεταξύ του 2008 και του 2009 εγκρίθηκε σειρά οδηγιών σε σχέση με τη μετανάστευση και το άσυλο, οι οποίες συνέβαλαν στην περαιτέρω ανάπτυξη των πολιτικών και της νομοθεσίας της ΕΕ και των κρατών μελών σε αυτό τον τομέα.

Αρχικά, η οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου **σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των**

¹⁰ Συμπέρασμα της Προεδρίας [14368/08](#)

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Μία κοινή μεταναστευτική πολιτική για την Ευρώπη: αρχές, ενέργειες και μέσα», Ιούνιος 2008, [COM\(2008\) 359](#) τελικό

¹² Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, [17024/09](#)

παράνομος διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών,¹³ που είναι γνωστή ως «οδηγία για την επιστροφή», έθεσε κοινούς ευρωπαϊκούς κανόνες και διαδικασίες για την επιστροφή.

Επιπλέον, όσον αφορά τους εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών, η οδηγία 2009/50/EK σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών για σκοπούς απασχόλησης υψηλής ειδίκευσης,¹⁴ θέσπισε ευνοϊκότερες προϋποθέσεις για εργαζόμενους υπηκόους τρίτων χωρών, για την προσέλκυσή τους σε θέσεις απασχόλησης υψηλής ειδίκευσης στα κράτη μέλη, μέσω της δημιουργίας μιας ταχείας διαδικασίας για την έκδοση ειδικής άδειας διαμονής και εργασίας που ονομάζεται «μπλε κάρτα της ΕΕ».

Τέλος, για τη συνέχιση της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης, η οδηγία 2009/52/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁵ καθόρισε ελάχιστα κοινά πρότυπα όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται κατά των εργοδοτών που παραβιάζουν την απαγόρευση της απασχόλησης παράνομα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

2.3. Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης¹⁶

«Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες», που θεσπίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2009, καθορίζει τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου, καθώς και άλλα θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων για την πενταετία 2009 - 2014. Παίρνοντας τη σκυτάλη από το πρόγραμμα της Χάγης, το πρόγραμμα της Στοκχόλμης επικεντρώνεται σε προτεραιότητες όπως η διατηρησιμότητα των προγραμμάτων επιστροφής, καθώς και η ανάπτυξη της νόμιμης μετανάστευσης και η ένταξη και η προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων που εισέρχονται στην ΕΕ. Αυτό το πρόγραμμα, σε συνδυασμό με το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο, θεωρείται ότι αποτελεί καθοδηγητικό μέσο για τη μελλοντική ανάπτυξη της πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο εντός της ΕΕ.

Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης περιλαμβάνει επίσης πολλά στοιχεία για την καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με τις ευρύτερες εξελίξεις στην πολιτική για το άσυλο και τη μετανάστευση. Για να επιτευχθεί αυτό περισσότερο αποτελεσματικά, οι πληροφορίες πρέπει να είναι συγκρίσιμες μεταξύ των κρατών μελών και το ΕΔΜ μπορεί να συμβάλλει στην κάλυψη αυτής της ανάγκης.

2.4. Η συνθήκη της Λισσαβόνας

Η συνθήκη της Λισσαβόνας τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009. Στον τίτλο V της συνθήκης, στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, περιλαμβάνονται

¹³ Οδηγία [2008/115/EK](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παράνομως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

¹⁴ Οδηγία του Συμβουλίου [2009/50/EK](#) της 25ης Μαΐου 2009 σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών για σκοπούς απασχόλησης υψηλής ειδίκευσης.

¹⁵ Οδηγία [2009/52/EK](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2009 σχετικά με την επιβολή ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμενοντες υπηκόους τρίτων χωρών.

¹⁶ Διατίθεται στη διεύθυνση http://www.se2009.eu/en/the_presidency/about_the_eu/justice_and_home_affairs/1.1965. Τον Απρίλιο του 2010, το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Στοκχόλμης εγκρίθηκε ως COM (2010) 171.

διατάξεις που αφορούν στην ανάπτυξη της πολιτικής για το άσυλο και τη μετανάστευση. Στη συνθήκη καθορίζεται ο στόχος μιας κοινής πολιτικής στον τομέα της μετανάστευσης, καθώς και της θέσπισης νομοθεσίας για τη διασφάλιση ενιαίου καθεστώτος ασύλου για τους υπηκόους τρίτων χωρών. Με τη συνθήκη καθιερώθηκε επίσης η συνήθης νομοθετική διαδικασία για τη νόμιμη μετανάστευση και, για πρώτη φορά, η νομική βάση για τα μέτρα ενσωμάτωσης.

3. ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΕΔΜ

Όπως καθορίζεται στην απόφαση 2008/381/EK του Συμβουλίου, ο στόχος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης (ΕΔΜ) είναι η κάλυψη των αναγκών πληροφόρησης των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των αρχών και των θεσμικών οργάνων των κρατών μελών σε σχέση με τη μετανάστευση και το άσυλο, παρέχοντας ενημερωμένες, αντικειμενικές, αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες σχετικά με τη μετανάστευση και το άσυλο, με στόχο τη στήριξη της χάραξης πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε αυτούς τους τομείς. Το ΕΔΜ θα συμβάλλει επίσης στην ενημέρωση του κοινού σε αυτά τα θέματα.

Με βάση το άρθρο 2 της απόφασης 2008/381/EK του Συμβουλίου, το ΕΔΜ:

- συλλέγει και ανταλλάσσει ενημερωμένα και αξιόπιστα δεδομένα και πληροφορίες από ευρύ φάσμα πηγών·
- αναλύει τα εν λόγω δεδομένα και πληροφορίες και τα παρέχει σε εύκολα προσβάσιμη μορφή·
- συμβάλλει σε συνεργασία με άλλα σχετικά όργανα της ΕΕ στην ανάπτυξη δεικτών και κριτηρίων που θα βελτιώσουν τη συνάφεια των πληροφοριών και θα βοηθήσουν την ανάπτυξη των κοινοτικών δραστηριοτήτων που αφορούν μεταναστευτικές στατιστικές·
- εκπονεί και δημοσιεύει σε τακτά διαστήματα εκθέσεις για την κατάσταση της μετανάστευσης και του ασύλου στο σύνολο της ΕΕ και στα κράτη μέλη·
- δημιουργεί και διατηρεί σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών βασιζόμενο στο διαδίκτυο, το οποίο παρέχει πρόσβαση σε συναφείς δημοσιεύσεις και έγγραφα στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου·
- γίνεται γνωστό στο κοινό, επιτρέποντας την πρόσβαση στις πληροφορίες που συλλέγει και διαδίδοντας τα αποτελέσματα των εργασιών του, εκτός εάν αυτές οι πληροφορίες είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα·
- συντονίζει τις πληροφορίες και συνεργάζεται με άλλους συναφείς ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς·
- εξασφαλίζει ότι οι δραστηριότητές του είναι συναφείς και συντονισμένες με τις σχετικές κοινοτικές πράξεις και δομές στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου.

Οι κύριες δραστηριότητες που εκτελούνται από το ΕΔΜ καθορίζονται στα ετήσια προγράμματα εργασίας, τα οποία εγκρίνονται από τη διοικούσα επιτροπή μετά από διαβούλευση των ΕΣΕ του ΕΔΜ. Στη συνέχεια, η Επιτροπή εγκρίνει επίσημα το ετήσιο

πρόγραμμα εργασίας, επιτρέποντας επίσης τη χρηματοδότηση των ΕΣΕ του ΕΔΜ. Έως σήμερα έχουν υλοποιηθεί προγράμματα εργασίας για το 2008, το 2009 και το 2010.

4. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΔΜ

Αν και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξακολουθεί να συντονίζει τις εργασίες του ΕΔΜ (πλέον υπό την άμεση αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων), με την απόφαση 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου επήλθαν ορισμένες αλλαγές στην αρχική σύστασή του, οι οποίες απέβλεπαν στη βελτίωση της διακυβέρνησής του και τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του. Οι βασικές εξελίξεις που καθιερώθηκαν ήταν οι εξής:

1. σύσταση διοικούσας επιτροπής του ΕΔΜ·
2. ορισμός και δημιουργία ΕΣΕ του ΕΔΜ σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη·
3. ορισμός δύο παρόχων υπηρεσιών οι οποίοι θα συνεπικουρούν την Επιτροπή στο συντονισμό του ΕΔΜ.

Οι παράγοντες αυτοί περιγράφονται συνοπτικά παρακάτω.

4.1. Διοικούσα επιτροπή του ΕΔΜ

Η Επιτροπή προεδρεύει της διοικούσας επιτροπής, η οποία αποτελείται από έναν αντιπρόσωπο από κάθε κράτος μέλος¹⁷ με παρατηρητές από τη Δανία¹⁸ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο ρόλος της διοικούσας επιτροπής είναι να παρέχει πολιτική καθοδήγηση στο ΕΔΜ, διασφαλίζοντας τη σύνδεση μεταξύ της συνάφειας της πολιτικής και των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται από το ΕΔΜ, καθώς και συνεισφέροντας στην προετοιμασία και την έγκριση του ετήσιου προγράμματος δραστηριοτήτων του ΕΔΜ. Η διοικούσα επιτροπή είναι επίσης υπεύθυνη για την επανεξέταση της προόδου που σημειώνεται από το ΕΔΜ και την υποβολή συστάσεων για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων, όποτε κρίνεται σκόπιμο.

Μεταξύ της έγκρισης της απόφασης του Συμβουλίου και της 31ης Δεκεμβρίου 2009, η διοικούσα επιτροπή συνεδρίασε τέσσερις φορές (23 Μαΐου 2008, 10 Οκτωβρίου 2008, 15 Μαΐου 2009 και 16 Οκτωβρίου 2009). Στη διάρκεια αυτών των συνεδριάσεων, τα μέλη της διοικούσας επιτροπής συζήτησαν και έλαβαν αποφάσεις για διάφορα στρατηγικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- έγκριση των προγραμμάτων εργασίας του ΕΔΜ για το 2008, 2009 και 2010, συμπεριλαμβανομένων των ενδεικτικών ποσών για τον ελάχιστο και μέγιστο προϋπολογισμό για κάθε εθνικό σημείο επαφής·

¹⁷ Αρχικά η Ιρλανδία δεν συμμετείχε στην έγκριση της απόφασης του Συμβουλίου τον Μάιο του 2008, ανακοινώνοντας αντί αυτού την πρόθεσή της για επιλογή συμμετοχής («opt-in») τον Ιούλιο του 2008. Η απόφαση εγκρίθηκε τελικά με την απόφαση C(2009)2708 της Επιτροπής και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα (L108/53 της 29ης Απριλίου 2009).

¹⁸ Παρά το γεγονός ότι η Δανία δεν απαιτείται επισήμως να ορίσει ΕΣΕ για το ΕΔΜ, ωστόσο συμμετέχει στις δραστηριότητες και τις συνεδριάσεις του ΕΔΜ.

- εσωτερικός κανονισμός για διάφορες δραστηριότητες (εσωτερικός κανονισμός της διοικούσας επιτροπής, οδηγός για τα ειδικά (ad hoc) ερωτήματα που υποβάλλονται στο πλαίσιο του ΕΔΜ.)·
- προσδιορισμός δυνητικά ενδεδειγμένων και στρατηγικών σχέσεων συνεργασίας με άλλους φορείς με αρμοδιότητα στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου·
- θέματα μελετών ή/και μορφή συμμετοχής του ΕΔΜ σε άλλες δραστηριότητες (π.χ. από το 2009 το ΕΔΜ παρέχει στοιχεία στο πλαίσιο της μεθόδου παρακολούθησης για τον έλεγχο της εφαρμογής του ευρωπαϊκού συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο).

4.2. ΕΣΕ του ΕΔΜ

ΕΣΕ για το ΕΔΜ έχουν οριστεί σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη. Κάθε ένα από αυτά αποτελείται από τουλάχιστον τρεις εμπειρογνώμονες, ένας εκ των οποίων έχει καθήκοντα εθνικού συντονιστή και είναι διοικητικό στέλεχος ή υπάλληλος του φορέα που έχει οριστεί ως σημείο επαφής, ενώ οι υπόλοιποι εμπειρογνώμονες προέρχονται είτε από τον ίδιο φορέα είτε από άλλο οργανισμό του κράτους μέλους. Τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, που έχουν οριστεί από τις κυβερνήσεις των αντίστοιχων κρατών μελών, είναι κατά κανόνα υπουργεία εσωτερικών και δικαιοσύνης, καθώς και ερευνητικά ιδρύματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις και εθνικά γραφεία διεθνών οργανισμών. Τα ΕΣΕ του ΕΔΜ χρηματοδοτούνται μέσω ετήσιων επιχορηγήσεων.

Έως το τέλος του 2009, τα ΕΣΕ του ΕΔΜ για τη Βουλγαρία, την Κύπρο και τη Ρουμανία δεν είχαν συσταθεί ακόμη πλήρως και δεν είχαν ενσωματωθεί στις δραστηριότητες του ΕΔΜ. Αν και τα ΕΣΕ του ΕΔΜ για αυτά τα κράτη μέλη συμμετείχαν σε ορισμένες δραστηριότητες, η συμμετοχή τους δεν ήταν στο επίπεδο των άλλων κρατών μελών.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 5 της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου, κάθε ΕΣΕ του ΕΔΜ ασκεί τα καθήκοντα του ΕΔΜ σε εθνικό επίπεδο και ιδίως:

- α) διαβιβάζει εθνικές εκθέσεις·
- β) συνεισφέρει παρέχοντας εθνικές πληροφορίες στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών·
- γ) αναπτύσσει την ικανότητα να υποβάλλει ειδικά αιτήματα και να ανταποκρίνεται ταχέως σε ανάλογα αιτήματα που προέρχονται από άλλα ΕΣΕ του ΕΔΜ·
- δ) δημιουργεί ένα εθνικό δίκτυο μετανάστευσης, το οποίο αποτελείται από ευρεία κλίμακα οργανισμών και ιδιωτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου και αντιπροσωπεύουν τους ενδιαφερόμενους.

Οι εμπειρογνώμονες κάθε ΕΣΕ του ΕΔΜ συνεδριάζουν τακτικά για να συζητήσουν για το έργο του και για να ανταλλάξουν πληροφορίες σχετικά με τρέχουσες και μελλοντικές δραστηριότητες. Στις δραστηριότητές τους μπορούν να κληθούν να συμβάλουν επίσης τα μέλη του εθνικού δικτύου μετανάστευσης.

Τα βασικά αποτελέσματα των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν τα ΕΣΕ του ΕΔΜ περιγράφονται παρακάτω, στις ενότητες 5.1 έως 5.4.

4.3. Πάροχοι υπηρεσιών του ΕΔΜ

Το δεύτερο εξάμηνο του 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όρισε δύο παρόχους υπηρεσιών, την GHK-COWI και την iLiCONN. Κατόπιν σχετικής πρόσκλησης για την υποβολή προσφορών, η σύμβαση που συνάφθηκε τον Νοέμβριο του 2009 με την GHK-COWI θα είναι σε ισχύ έως το 2012, με δυνατότητα παράτασης για ένα έτος. Οι κύριες προτεραιότητες του συγκεκριμένου παρόχου υπηρεσιών είναι η βελτίωση της ικανότητας συντονισμού του δικτύου και η έγκαιρη εκπόνηση των συγκεκριλαιωτικών εκθέσεων και άλλων αποτελεσμάτων των εργασιών του. Ο άλλος πάροχος υπηρεσιών, η iLiCONN (Interactive Listening and CONNecting), μια κοινοπραξία τριών εταιρειών, της Intrasoft (κύριος πάροχος), της Bibliomatica (φιλοξενία) και της Unisys (με αντικείμενο την παροχή επιχειρηματικών λύσεων), επιλέχθηκε μέσω μιας κυλιόμενης σύμβασης-πλαισίου, που ανανεώνεται ετησίως έως το τέλος του 2013. Κύρια αποστολή τους είναι η ανάπτυξη του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών και του δικτυακού τόπου του ΕΔΜ.

5. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΤΗΚΑΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 2008/381/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Στην παρούσα ενότητα περιγράφονται οι κύριες δραστηριότητες που διεκπεραιώθηκαν από το ΕΔΜ έως το τέλος του 2009 στον τομέα της δικτύωσης (Ενότητα 5.1), των ειδικών (ad-hoc) ερωτημάτων, των εκθέσεων και μελετών (ενότητα 5.2), της συλλογής, παροχής και συγκρισιμότητας πληροφοριών (Ενότητα 5.3) και της βελτίωσης της προβολής του ΕΔΜ (Ενότητα 5.4).

Το πρόγραμμα εργασίας του ΕΔΜ για το 2008 επικεντρώθηκε πρωτίστως στην πλήρη μετεξέλιξη του ΕΔΜ από μια προπαρασκευαστική ενέργεια σε μια επισημοποιημένη δομή, με βάση μια νομοθετική πράξη. Στο πρόγραμμα εργασίας του 2009 δινόταν μεγάλη έμφαση στο να καταστεί το ΕΔΜ πλήρως λειτουργικό. Το τρέχον πρόγραμμα εργασίας για το 2010 ενισχύει περαιτέρω και ολοκληρώνει τις δραστηριότητες που ξεκίνησαν το 2009, ενώ επίσης παράγει νέα αποτελέσματα σύμφωνα με την εντολή του ΕΔΜ και σε συνάφεια με το πολιτικό πρόγραμμα της ΕΕ.

5.1. Δικτύωση

Μια από τις σημαντικότερες προτεραιότητες των προγραμμάτων εργασίας και του 2008 και του 2009 ήταν η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων δικτύωσης του ΕΔΜ. Οι κύριες δραστηριότητες δικτύωσης του ΕΔΜ που αναλήφθηκαν ήταν οι εξής:

Δικτύωση σε επίπεδο ΕΕ

1. **Δώδεκα συνεδριάσεις των ΕΣΕ του ΕΔΜ**, οι οποίες οργανώθηκαν από την Επιτροπή σε δικές της εγκαταστάσεις, σε συνεργασία με τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, δηλαδή περίπου κάθε 6 έως 8 εβδομάδες. Σκοπός των συνεδριάσεων των ΕΣΕ του ΕΔΜ είναι η συζήτηση της προόδου που σημειώνεται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που προβλέπονται στο πρόγραμμα εργασίας του ΕΔΜ και για τον έλεγχο βασικών αποτελεσμάτων των εργασιών του ΕΔΜ, όπως οι συγκεκριλαιωτικές εκθέσεις των μελετών του ΕΔΜ. Στις συνεδριάσεις αυτές παρίστανται συνήθως ένας ή δύο εκπρόσωποι από κάθε ΕΣΕ του ΕΔΜ.

2. Η οργάνωση των **ετήσιων συνεδρίων του ΕΔΜ**, τον Δεκέμβριο του 2008 και τον Δεκέμβριο του 2009. Το συνέδριο του 2008 είχε πιο αναλυτικό χαρακτήρα, καθώς επικεντρώθηκε στην ανάλυση των διεργασιών του ΕΔΜ και στους δεσμούς με άλλα αρμόδια όργανα της ΕΕ, μέσω μιας σειράς συνόδων εργασίας για τη δικτύωση και το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών, τη συμπληρωματικότητα με άλλα όργανα της ΕΕ, τα ad hoc ερωτήματα και τις ετήσιες εκθέσεις στατιστικών για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση. Το συνέδριο του 2009 αποτελείτο από δύο συνεδρίες. Η πρωινή συνεδρία εστίασε στην πιθανή συμπληρωματικότητα και τις συνέργιες του ΕΔΜ με άλλους φορείς της ΕΕ, με παρουσιάσεις για την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης για το άσυλο (EASO), τον μηχανισμό αμοιβαίας πληροφόρησης, το δίκτυο πληροφοριών και συντονισμού των υπηρεσιών διαχείρισης της μετανάστευσης των κρατών μελών (ICONet) και τον ευρωπαϊκό οργανισμό για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRONTEX). Η απογευματινή συνεδρία αφορούσε την παρουσίαση των αρχικών συμπερασμάτων της μελέτης του ΕΔΜ για τους ασυνόδευτους ανηλίκους (βλ. Ενότητα 5.2.3.2), καθώς και της μελέτης του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων για τα ασυνόδευτα παιδιά που ζητούν άσυλο σε κράτη μέλη της ΕΕ.¹⁹ Το συνέδριο του 2010 διεξάχθηκε υπό την αιγίδα της βελγικής προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Σεπτέμβριο του 2010 με θέμα τη μακροπρόθεσμη παρακολούθηση των μεταναστευτικών διαδρομών.
3. Διοργάνωση **εκπαιδευτικών σεμιναρίων**, με αντικείμενο είτε τεχνικά είτε διαχειριστικά θέματα. Τα σεμινάρια περιλάμβαναν την παροχή κατάρτισης σε γενικές δραστηριότητες του ΕΔΜ, ιδιαίτερα για νεότερα ΕΣΕ του ΕΔΜ, με αντικείμενα όπως ο σκοπός και οι δραστηριότητες του ΕΔΜ και η ανάπτυξη ενός εθνικού δικτύου (Σεπτέμβριος 2008), η υποβολή αιτήσεων επιχορήγησης και η διαχείριση των επιχορηγήσεων από τους ΕΣΕ του ΕΔΜ (Απρίλιος 2009), η εκπόνηση των ετήσιων εκθέσεων στατιστικών του ΕΔΜ για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση, με άλλους φορείς να έχουν την ευθύνη για τη συλλογή και παροχή των δεδομένων (Σεπτέμβριος 2009), καθώς και μια συνεδρία ανταλλαγής απόψεων σχετικά με τη χρήση και την πιθανή μελλοντική ανάπτυξη του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών του ΕΔΜ (Δεκέμβριος 2009).
4. **Συνεργασίες αδελφοποίησης και συναντήσεις** μεταξύ ΕΣΕ του ΕΔΜ με μεγαλύτερη πείρα και νεότερων ΕΣΕ πραγματοποιήθηκαν με σκοπό τη διευκόλυνση της ένταξης νεότερων και λιγότερο έμπειρων ΕΣΕ του ΕΔΜ στο δίκτυο. Μια σειρά ΕΣΕ του ΕΔΜ (συμπεριλαμβανομένων των ΕΣΕ της Αυστρίας, του Βελγίου, της Γερμανίας, της Εσθονίας, της Ουγγαρίας, του Λουξεμβούργου, της Λετονίας, της Μάλτας, της Σουηδίας, της Σλοβακίας και του Ηνωμένου Βασιλείου) οργάνωσαν συνεδριάσεις αδελφοποίησης με τους εταίρους τους ή/και προσκάλεσαν αυτά τα ΕΣΕ του ΕΔΜ να παρακολουθήσουν εθνικές συνεδριάσεις.

Δικτύωση σε εθνικό επίπεδο

Στο πλαίσιο επίσης της ανάπτυξης εθνικού δικτύου, σχεδόν όλα τα ΕΣΕ του ΕΔΜ οργάνωσαν **εθνικές εκδηλώσεις**, όπως συνεδριάσεις εθνικών δικτύων, συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων και άλλες εκδηλώσεις. Αυτές οι δραστηριότητες δικτύωσης συνέβαλαν στην περαιτέρω ανάπτυξη του προγράμματος εργασίας των ΕΣΕ του ΕΔΜ, στην παροχή συγκεκριμένων

¹⁹ Διατίθεται στη διεύθυνση http://fra.europa.eu/fraWebsite/news_and_events/infocus10_3004_en.htm.

πληροφοριών στις μελέτες του ΕΔΜ και άλλων γνωμοδοτήσεων ή/και στη βελτίωση της προβολής του ΕΔΜ.

Δικτύωση με άλλους φορείς

Επιπλέον των δραστηριοτήτων που αναφέρθηκαν παραπάνω, στις δραστηριότητες του ΕΔΜ συμμετείχαν και άλλοι φορείς (της ΕΕ). Όπως ήδη περιγράφηκε παραπάνω, στο ετήσιο συνέδριο του ΕΔΜ το 2009 συμμετείχαν και άλλοι φορείς της ΕΕ, που παρείχαν μια επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασής τους και των εξελίξεων σε σχέση με το άσυλο και τη μετανάστευση, ως προς τις πληροφοριακές ανάγκες, την ανάλυση και τη συλλογή πληροφοριών. Κλήθηκαν επίσης να εξετάσουν το πεδίο συνεργασίας και συντονισμού με το ΕΔΜ. Οι μελέτες που αναλαμβάνει το ΕΔΜ αποτελούν μία ακόμη ευκαιρία για δικτύωση με άλλους φορείς.

Άλλες συγκεκριμένες δραστηριότητες δικτύωσης περιελάμβαναν τη συνεργασία με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΟΘΔ) στο πλαίσιο της προαναφερθείσας μελέτης για ασυνόδευτα παιδιά που ζητούν άσυλο σε κράτη μέλη της ΕΕ (*Separated asylum seeking children in EU Member States: an examination of living conditions, provisions and decision-making procedures in selected EU Member States through child centred participatory research*).

Αλλού και σε συμφωνία με το άρθρο 10 της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου, το 2009 η Νορβηγία εκδήλωσε προς το ΕΔΜ το ενδιαφέρον της για συμμετοχή στο ΕΔΜ και για συνεισφορά στις δραστηριότητές του. Η εκδήλωση ενδιαφέροντος της Νορβηγίας χαιρετίστηκε από τη διοικούσα επιτροπή των ΕΣΕ του ΕΔΜ και το 2010 έγιναν βήματα προς την κατεύθυνση της υπογραφής συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ της Νορβηγίας και της Επιτροπής στη οποία θα περιγράφεται αναλυτικά ο τρόπος με οποίο η Νορβηγία θα συνεργαστεί με το ΕΔΜ.

Όσον αφορά τις εν εξελίξει μελέτες του ΕΔΜ για το 2010 σχετικά με την κάλυψη της ζήτησης εργασίας μέσω της μετανάστευσης (*Satisfying labour demand through migration*) και την κυκλική και προσωρινή μετανάστευση (*Circular and temporary migration*), το ΕΔΜ άνοιξε γραμμή επικοινωνίας αντιστοίχως με την ομάδα εργασίας για την οικονομική μετανάστευση του δικτύου Ευρωπαϊκές Πόλεις (Eurocities) και την ειδική ομάδα για την προσωρινή και κυκλική μετανάστευση που συντονίζεται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής (ΕΚΠ).

Το ΕΔΜ συμμετείχε επίσης ενεργά σε διάφορες εκδηλώσεις που οργανώθηκαν από άλλους φορείς, οι οποίοι περιγράφονται στην *Ενότητα 5.4. Βελτίωση της προβολής του ΕΔΜ*.

5.2. Ειδικά (ad hoc) αιτήματα, εκθέσεις και μελέτες

Οι βασικές δραστηριότητες του ΕΔΜ σχετίζονται με την εκπόνηση των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων, των ετήσιων εκθέσεων στατιστικών για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση και μελετών που έχουν ως αντικείμενο ειδικά θέματα που αφορούν σε εξελίξεις πολιτικής, όπως σχετικά με τους ασυνόδευτους ανήλικους, την υποβοηθούμενη επιστροφή, τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού και τα καθεστώτα προστασίας που παραχωρούνται από τα κράτη μέλη και δεν εναρμονίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μια άλλη σημαντική δράση του ΕΔΜ αφορά στα ad hoc ζητήματα.

Αναφορικά με τη μεθοδολογία για την πραγματοποίηση μιας μελέτης, η διοικούσα επιτροπή είναι αρμόδια για την έγκριση της επιλογής των θεμάτων μελετών, τα οποία συνήθως προτείνονται από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ ή/και την Επιτροπή. Εν συνεχεία, για να διασφαλίζεται η συγκρισιμότητα, αναπτύσσονται και συμφωνούνται κοινές προδιαγραφές από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, σε συνεργασία με την Επιτροπή και τον πάροχο υπηρεσιών της. Χρησιμοποιώντας τις συμφωνηθείσες προδιαγραφές, κάθε ΕΣΕ του ΕΔΜ εκπονεί εθνική έκθεση η οποία, όποτε είναι δυνατόν, εκπονείται σε συνεργασία με τα μέλη του εθνικού δικτύου. Σε αυτές τις εθνικές εκθέσεις αναλύονται ή/και συγκεφαλαιώνονται οι διαθέσιμες πληροφορίες σε επίπεδο κρατών μελών («δευτερογενής ανάλυση δεδομένων»), παρέχοντας με αυτό τον τρόπο μια συνολική, αμερόληπτη επισκόπηση της κατάστασης σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος. Στη συνέχεια, εκπονείται συγκεφαλαιωτική έκθεση από την Επιτροπή, από κοινού με τον πάροχο υπηρεσιών, στην οποία παρουσιάζονται τα κυριότερα πορίσματα κάθε εθνικής έκθεσης, επισημαίνοντας τις σημαντικότερες παραμέτρους και εντάσσοντάς τις στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στο πλαίσιο της ΕΕ (π.χ. συσχετίζοντάς τις με πρόσφατες πρωτοβουλίες πολιτικής). Μεγάλη έμφαση δίδεται στην παρουσίαση των πληροφοριών με αμερόληπτο, αντικειμενικό τρόπο – μια καταγραφή των γεγονότων με βάση την οποία οι αρμόδιοι χάραξης πολιτικής μπορούν να αποφασίσουν την πορεία που θα ακολουθηθεί. Όλες οι εθνικές και συγκεφαλαιωτικές εκθέσεις διατίθενται στον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ.

5.2.1. Ετήσιες εκθέσεις πολιτικής

Σκοπός των ετήσιων εκθέσεων πολιτικής του ΕΔΜ είναι η παρουσίαση των πλέον σημαντικών πολιτικών και νομοθετικών (και σε επίπεδο ΕΕ) εξελίξεων, καθώς και των δημόσιων συζητήσεων στον τομέα της μετανάστευσης και του άσυλου, οι οποίες διεξάγονται στο εσωτερικό των κρατών μελών. Οι εκθέσεις αυτές περιλαμβάνουν, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό, τυχόν σχετικά στατιστικά δεδομένα (ακόμη και αν αυτά δεν είναι οριστικά) για την ποσοτικοποίηση της επεξήγησης των εξελίξεων.

Κατά την εκπόνηση της ετήσιας έκθεσης πολιτικής του 2009 υπήρξε μια σημαντική αλλαγή σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Η έκθεση συντάχθηκε σε δύο διαφορετικά στάδια. Από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ ζητήθηκε πρώτα να υποβάλουν μια εθνική έκθεση (έως τις 31 Δεκεμβρίου 2009) σχετικά με την επιτευχθείσα πρόοδο ως προς τις δεσμεύσεις που περιλαμβάνονταν στη μέθοδο παρακολούθησης για τον έλεγχο της εφαρμογής του ευρωπαϊκού συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο.²⁰ Στη συνέχεια, η σύνοψη των πληροφοριών που παρασχέθηκαν από τις εθνικές εκθέσεις χρησιμοποιήθηκε ως δεδομένο εισόδου για το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής,²¹ το οποίο επισυνάφθηκε ως παράρτημα στην έκθεση της Επιτροπής που υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2010. Στη συνέχεια, ζητήθηκε από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ να υποβάλουν την «ολοκληρωμένη» εθνική έκθεσή τους, συμπεριλαμβανομένων των εξελίξεων στο άσυλο και τη μετανάστευση που δεν καλύπτονται κατ' ανάγκη από τη μέθοδο παρακολούθησης. Η συγκεφαλαιωτική έκθεση της «πλήρους» ετήσιας έκθεσης πολιτικής του 2009 δημοσιεύθηκε τον Αύγουστο του 2010.

Η ετήσια έκθεση πολιτικής για το 2010 του ΕΔΜ αναμένεται και πάλι να χρησιμοποιηθεί στην ετήσια έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του ευρωπαϊκού συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο για το 2010, καθώς και του προγράμματος της Στοκχόλμης. Σκοπός είναι να υποβληθεί εγκαίρως, στις αρχές του 2011.

²⁰ 1η ετήσια έκθεση για τη μετανάστευση και το άσυλο, [COM\(2010\) 214](#).
²¹ [SEC\(2010\) 535](#)

5.2.2. Ετήσιες εκθέσεις στατιστικών για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση

Στόχος των ετήσιων εκθέσεων στατιστικών για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση²² είναι η παρουσίαση μιας ανάλυσης των στατιστικών τάσεων για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της παράνομης εισόδου, των συλλήψεων και των επιστροφών για το έτος αναφοράς στο κράτος μέλος. Σε αυτές τις εκθέσεις χρησιμοποιούνται στο μέγιστο δυνατό βαθμό στατιστικές της Eurostat. Το ΕΔΜ δεν φέρει ευθύνη για τη συλλογή των στατιστικών δεδομένων, καθώς αυτή εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Eurostat, εκτός εάν πρόκειται για δεδομένα που είναι επιπρόσθετα ή συμπληρωματικά με αυτά που παράγονται από τη Eurostat. Τα ΕΣΕ του ΕΔΜ επαληθεύουν, σε συνεργασία με τους αντίστοιχους εθνικούς προμηθευτές δεδομένων, και εν συνεχεία αναλύουν τα σχετικά δεδομένα για το αντίστοιχο κράτος μέλος και παρέχουν μια αναλυτική έκθεση σχετικά με χαρακτηριστικά και τάσεις που εμφανίζονται στα δεδομένα.

Το ΕΔΜ έχει αναλάβει μια προσπάθεια «κάλυψης των κενών» έτσι, ώστε να έχει μια πλήρη σειρά ετήσιων εκθέσεων από το 2001 και μετέπειτα, οι οποίες θα είναι όσο το δυνατόν πιο ενημερωμένες, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των δεδομένων. Σε αυτό το πλαίσιο, το ΕΔΜ εκπόνησε την *ετήσια έκθεση στατιστικών για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση του 2006* (περίοδος αναφοράς Ιανουάριος έως Δεκέμβριος 2006) και του *2007* (περίοδος αναφοράς Ιανουάριος έως Δεκέμβριος 2007). Παράλληλα με τις εθνικές εκθέσεις, καταρτίστηκαν τυποποιημένοι πίνακες δεδομένων, με κοινή μορφή για κάθε κράτος μέλος, ΕΣΕ του ΕΔΜ, ενώ η συλλογή των δεδομένων εκτείνεται από το 2001 και μετέπειτα.

Το 2009, το ΕΔΜ ξεκίνησε την *ετήσια έκθεση στατιστικών του 2008 για τη μετανάστευση και τη διεθνή προστασία*. Για την έκθεση αυτή και για επόμενες ετήσιες εκθέσεις, τα δεδομένα θα παρέχονται σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 862/2007 του Συμβουλίου για τις μεταναστευτικές στατιστικές.²³ Η συγκεφαλαιωτική έκθεση αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2010 και το ΕΔΜ θα έχει έως τότε ολοκληρώσει την προσπάθεια «κάλυψης των κενών». Για την έκθεση του 2009, οι περισσότερες στατιστικές θα είναι διαθέσιμες στο τέλος του 2010/αρχές του 2011, κάτι που σημαίνει ότι η συγκεφαλαιωτική έκθεση θα μπορούσε να είναι έτοιμη ακόμη και από τα μέσα του 2011.

5.2.3 Μελέτες του ΕΔΜ²⁴

Μετά την έγκριση της απόφασης του Συμβουλίου, το ΕΔΜ εκπόνησε τις ακόλουθες μελέτες:

- Η οργάνωση των πολιτικών για το άσυλο και τη μετανάστευση στα κράτη μέλη της ΕΕ (*The organisation of Asylum and Migration Policies in the EU Member States*).
- Πολιτικές υποδοχής, επιστροφής και ένταξης και αριθμοί ασυνόδευτων ανηλίκων – συγκριτική μελέτη της ΕΕ (*Reception, Return and Integration Policies for, and numbers of, unaccompanied minors – an EU comparative study*)

²² Οι εκθέσεις είναι διαθέσιμες από τον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ στη διεύθυνση <http://emn.sarenet.es/Downloads/prepareShowFiles.do:?directoryID=15>.

²³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. [862/2007](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

²⁴ Οι διάφορες εκθέσεις διατίθενται στη διεύθυνση <http://emn.sarenet.es/Downloads/prepareShowFiles.do:?directoryID=113>.

- Προγράμματα και στρατηγικές της ΕΕ που προωθούν την υποβοηθούμενη επιστροφή και την επανένταξη σε τρίτες χώρες (*EU Programmes and Strategies fostering Assisted Return to and Reintegration in third countries*)
- Οι διαφορετικές εθνικές πρακτικές όσον αφορά την παραχώρηση καθεστώτων προστασίας που δεν είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ (*The different national practices concerning granting of non-EU harmonised protection statuses*).

5.2.3.1. Η οργάνωση των πολιτικών για το άσυλο και τη μετανάστευση στα κράτη μέλη της ΕΕ

Σκοπός της παρούσας έκθεσης ήταν να παράσχει μια επισκόπηση της οργάνωσης των πολιτικών για το άσυλο και την μετανάστευση στα κράτη μέλη της ΕΕ. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονταν μεταξύ άλλων το θεσμικό πλαίσιο, τα εμπλεκόμενα υπουργεία, οι βασικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, και άλλοι οργανισμοί με αντικείμενο που σχετίζεται με τους μετανάστες. Η έκθεση χρησίμευσε κυρίως για την ένταξη νέων ΕΣΕ του ΕΔΜ και για την απόκτηση πείρας στην κατάρτιση μιας συγκεκριμένης έκθεσης από ένα μελλοντικά πλήρες δίκτυο 26 ΕΣΕ του ΕΔΜ. Από κάθε ΕΣΕ του ΕΔΜ ζητήθηκε επίσης να ετοιμάσει ένα «διάγραμμα θεσμικού πλαισίου», δηλαδή μια σχηματική επισκόπηση του θεσμικού πλαισίου κάθε κράτους μέλους όσον αφορά τις πολιτικές μετανάστευσης και ασύλου, στο οποίο θα παρουσιάζονται οι βασικοί παράγοντες και οι αρμοδιότητές τους. Τα διαγράμματα θεσμικού πλαισίου αποτελούν επίσης μια «πύλη» σε περισσότερες πληροφορίες, μέσω συνδέσμων υπερκειμένου προς τους διάφορους φορείς που παρατίθενται.

Η συγκεκριμένη έκθεση, η οποία βασίστηκε στις 24 εθνικές εκθέσεις, κατέδειξε ότι οι πολιτικές ασύλου και μετανάστευσης είναι σύνθετες και συχνά μοναδικές σε κάθε κράτος μέλος. Στα περισσότερα κράτη μέλη υπάρχουν γενικά τρεις κύριοι θεσμικοί φορείς και υπουργεία που εμπλέκονται και συγκεκριμένα τα υπουργεία εσωτερικών, εργασίας και εξωτερικών. Σήμερα, πολλά κράτη μέλη εφαρμόζουν μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά την χάραξη και υλοποίηση πολιτικής, συμπεριλαμβάνοντας διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, όπως εμπειρογνώμονες και ΜΚΟ, στην χάραξη ή την υλοποίηση πολιτικής. Ως προς τις ιστορικές εξελίξεις, ορισμένα κράτη μέλη έχουν μακρά μεταναστευτική παράδοση, εξαιτίας των ιστορικών δεσμών τους με συγκεκριμένες τρίτες χώρες, ενώ άλλα έχουν μικρότερη πείρα και, για παράδειγμα, χρειάστηκε να προσαρμόσουν το σύστημά τους μετά την ένταξη στην ΕΕ. Διάφορα άλλα κράτη μέλη μετεξελίχθηκαν από χώρες αποδημίας σε χώρες υποδοχής μεταναστών, λόγω της αυξημένης πίεσης που δέχονται τόσο τα συστήματα παροχής ασύλου όσο και τα συστήματα μετανάστευσης που διαθέτουν.

5.2.3.2. Πολιτικές υποδοχής, επιστροφής και ένταξης και αριθμοί ασυνόδευτων ανηλίκων – συγκριτική μελέτη της ΕΕ

Η μελέτη αποσκοπούσε στην κάλυψη του γνωσιακού χάσματος σε σχέση με τις πολιτικές που αφορούν τους ασυνόδευτους ανηλίκους στην ΕΕ, εξετάζοντας ποικίλα θέματα, από την αξιολόγηση των προσδιορισθέντων κινήτρων και των περιστάσεων εισόδου στην ΕΕ, έως τις διαδικασίες εισόδου, το σύστημα υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων ένταξης, κράτησης και επιστροφής, καθώς και των προσδιορισθέντων βέλτιστων πρακτικών. Επιπλέον, παρατέθηκαν οι διαθέσιμες στατιστικές για τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Οι πληροφορίες που παρέχονται μπορούν να χρησιμεύσουν για τη δημιουργία μιας βάσης επί της οποίας οι αρμόδιοι χάραξης πολιτικής μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις για τη δημιουργία ή την ενίσχυση νέων πρωτοβουλιών για αυτή την ευάλωτη ομάδα.

Η συγκεφαλαιωτική έκθεση, με βάση τις 22 εθνικές εκθέσεις, προσδιόρισε διάφορες, ποικίλες και αλληλένδετες αιτίες ως κίνητρα και περιστάσεις για την είσοδο στην ΕΕ, από τη αποφυγή διώξεων και την αναζήτηση προστασίας έως την επανένωση με μέλη της οικογένειας που βρίσκονται ήδη στην ΕΕ, από οικονομικούς λόγους και την αναζήτηση καλύτερων προοπτικών έως τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων ή της λαθρομεταφοράς τους. Αν και οι διαδικασίες εισόδου, συμπεριλαμβανομένων των συνοριακών ελέγχων για ασυνόδευτους ανηλίκους που υποβάλλουν αιτήσεις για τη χορήγηση ασύλου, είναι καλά καθορισμένες και λίγο ή πολύ εναρμονισμένες μεταξύ των κρατών μελών, αυτό δεν ισχύει στον ίδιο βαθμό για άλλες περιπτώσεις. Όσον αφορά το σύστημα υποδοχής, ένα βασικό στοιχείο είναι ο διορισμός κηδεμόνα ή αντίστοιχου υπευθύνου για τους ασυνόδευτους ανηλίκους που υποβάλλουν αίτηση για άσυλο και η παροχή εγκαταστάσεων διαμονής και άλλης περίθαλψης. Όλα τα κράτη μέλη παρέχουν, μερικές φορές στο πλαίσιο των μέτρων ένταξης, πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση και, εφόσον πληρούνται οι εθνικές προϋποθέσεις, σε απασχόληση. Η κράτηση ενός ασυνόδευτου ανηλίκου γενικά αποτελεί μόνο «έσχατη λύση», με ορισμένα κράτη μέλη να μην θέτουν υπό κράτηση ασυνόδευτους ανηλίκους υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις. Αν και τα κράτη μέλη καταβάλλουν προσπάθειες και έχουν θεσπίσει διαδικασίες για τον εντοπισμό της οικογένειας ενός ασυνόδευτου ανηλίκου στη χώρα καταγωγής του, στην πράξη αυτό επιτυγχάνεται σε σχετικά λίγες περιπτώσεις. Η επιστροφή και επανένταξη ασυνόδευτων ανηλίκων στη χώρα καταγωγής τους πραγματοποιείται πρώτα και κύρια μόνο εφόσον θεωρείται ότι αυτό είναι προς το συμφέρον του. Στην πράξη, όπως συμβαίνει και με την κράτηση, ο αριθμός όσων επιστρέφουν είναι γενικά μικρός, αποκλειστικά μέσω υποβοηθούμενων επιστροφών.

Τα συμπεράσματα της μελέτης χρησιμοποιήθηκαν για την υποστήριξη της ανάπτυξης του σχεδίου δράσης της Επιτροπής για τους ασυνόδευτους ανηλίκους²⁵ που εγκρίθηκε τον Μάιο του 2010, όπως προβλέπεται από το πρόγραμμα της Στοκχόλμης. Επιπλέον, και όπως προαναφέρθηκε, η μελέτη αναλήφθηκε σε στενή συνεργασία με τον Οργανισμό θεμελιωδών Δικαιωμάτων, που ανέλαβε μια μελέτη σχετικά με την κατάσταση ασυνόδευτων παιδιών που ζητούν άσυλο σε κράτη μέλη της ΕΕ.

5.2.3.3. Προγράμματα και στρατηγικές προώθησης της εκούσιας υποβοηθούμενης επιστροφής (EYE) και της επανένταξης από κράτη μέλη της ΕΕ

Στόχος της μελέτης ήταν η ανταλλαγή τρεχουσών γνώσεων μεταξύ των κρατών μελών, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην ανάπτυξη της πολιτικής και των προγραμμάτων για τη διευκόλυνση της υποβοηθούμενης επιστροφής, μεταξύ άλλων, των αιτούντων άσυλο των οποίων τα αιτήματα απορρίφθηκαν ή μεταναστών υπό άλλο καθεστώς που αποφάσισαν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους. Η συγκεφαλαιωτική έκθεση της μελέτης αναμένεται να δημοσιευθεί πριν από το τέλος του 2010.

5.2.3.4. Οι διαφορετικές εθνικές πρακτικές όσον αφορά την παραχώρηση καθεστώτων προστασίας που δεν είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ.

Σκοπός της μελέτης ήταν η ανάλυση των διαφορετικών εθνικών πρακτικών όσον αφορά την παραχώρηση καθεστώτων προστασίας που δεν είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ, δηλ. όλων των καθεστώτων που δεν καλύπτονται από την οδηγία «αναγνώριση».²⁶ Αποσκοπούσε επίσης στη διερεύνηση της αναλογίας και των τάσεων σε σχέση με τους αιτούντες, στους

²⁵ [COM\(2010\) 213](#)

²⁶ [Οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου](#)

οποίους παραχωρείται καθεστώς προστασίας με βάση το εθνικό δίκαιο, την επικουρική προστασία ως μέρος του ευρωπαϊκού δικαίου και το καθεστώς του πρόσφυγα σύμφωνα με τη σύμβαση της Γενεύης.

Η συγκεκριαιωτική έκθεση, με βάση 23 εθνικές εκθέσεις, κατέδειξε ότι άνω των δύο τρίτων των κρατών μελών της ΕΕ παραχωρούν καθεστώτα προστασίας που δεν είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, οι λόγοι για τους οποίους παραχωρούνται τα εν λόγω μη εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ καθεστώτα προστασίας σε όλη την ΕΕ διαφέρουν και ποικίλλουν (π.χ. για ιατρικούς λόγους, για οικογενειακούς λόγους, για θύματα περιβαλλοντικών καταστροφών). Ποικίλλουν επίσης αισθητά μεταξύ των κρατών μελών ως προς το σκεπτικό, τις διαδικασίες, τα δικαιώματα, τη διάρκεια της παραμονής και το επίπεδο εφαρμογής των καθεστώτων προστασίας που δεν είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ στις επικράτειές τους. Αυτό συνεπάγεται μεγάλη πολυπλοκότητα για όσους θέλουν να ζητήσουν προστασία ή βρίσκονται στη διαδικασία υποβολής αίτησης για προστασία στην ΕΕ. Η επιλογή των δικαιούχων προστασίας, ο τρόπος με τον οποίο παραχωρείται και το αποτέλεσμα που προκύπτει (δικαιώματα και διάρκεια διαμονής) διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Τέλος, ενώ ορισμένα καθεστώτα προστασίας που δεν είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ κλίνουν προς την έννοια της προστασίας όπως αυτή καθορίζεται στη Σύμβαση της Γενεύης, άλλα, όπως οι προσωρινές άδειες διαμονής, που παραχωρούνται σε ποικίλες κατηγορίες υπηκόων τρίτων χωρών, εκτός της διαδικασίας ασύλου, είναι ασαφές κατά πόσο θα μπορούσαν να θεωρηθούν «προστασία».

5.2.4. Ειδικά (*ad hoc*) αιτήματα

Τα *ad hoc* αιτήματα του ΕΔΜ αποτελούν ένα σημαντικό, ευέλικτο και πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη συλλογή πληροφοριών. *Ad hoc* αίτημα μπορεί να υποβληθεί από κάθε ΕΣΕ του ΕΔΜ, καθώς και από την Επιτροπή. Συνήθως, τα ΕΣΕ του ΕΔΜ πρέπει να απαντήσουν σε ένα *ad hoc* αίτημα εντός προθεσμίας τεσσάρων εβδομάδων, μετά την οποία πραγματοποιείται σύνθεση όλων των απαντήσεων, η οποία διανέμεται εντός οκτώ εβδομάδων από την ημερομηνία κατάθεσης του αιτήματος. Εφόσον συμφωνεί το/τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, οι απαντήσεις που παρέχονται διατίθενται επίσης στο κοινό μέσω του δικτυακού τόπου του ΕΔΜ.²⁷

Η δραστηριότητα αυξήθηκε σημαντικά από την έναρξή της, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 43% του αριθμού των *ad hoc* αιτημάτων που υποβλήθηκαν το 2009, σε σύγκριση με το 2008. Το 2008 υποβλήθηκαν συνολικά 62 *ad hoc* αιτήματα και 89 (7 έως 8 μηνιαίως) το 2009, ενώ για κάθε αίτημα που υποβλήθηκε πρόσφατα ελήφθησαν, κατά μέσο όρο, 23 απαντήσεις από κράτη μέλη.

Η θεματολογία των *ad hoc* αιτημάτων ποικίλει από ερωτήματα σχετικά με τις πρακτικές που θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, όπως η παρακολούθηση ξένων υπηκόων, ο προγραμματισμός για την υποστήριξη θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και η χρήση εθνικών βάσεων δεδομένων δακτυλικών αποτυπωμάτων, έως ερωτήματα σχετικά με τις προϋποθέσεις και τις απαιτήσεις που εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη, για παράδειγμα σε σχέση με τις άδειες διαμονής για ιατρικούς λόγους και τους όρους ενσωμάτωσης για υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες. Άλλα *ad hoc* αιτήματα είχαν ως αντικείμενο τη διερεύνηση των αντιδράσεων των κρατών μελών σε πρόσφατες εξελίξεις, όπως ο σεισμός στην Αϊτή και η άρση της υποχρέωσης θεώρησης (βίζα) για άτομα προερχόμενα από την

²⁷ Στη διεύθυνση <http://emn.sarenet.es/Downloads/prepareShowFiles.do:?directoryID=118>.

ΠΓΔΜ, το Μαυροβούνιο και τη Σερβία. Η Επιτροπή αξιοποίησε επίσης τις πολύτιμες πληροφορίες που παρασχέθηκαν από αυτό το μηχανισμό στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών, η πιο πρόσφατη από τις οποίες ήταν η πρωτοβουλία για την ενιαία άδεια, καθώς και άλλων πρωτοβουλιών για τους εποχικά εργαζόμενους και τους ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενους.

5.3. Συλλογή, παροχή και συγκρισιμότητα πληροφοριών

Μέσω της συστηματικής συλλογής πληροφοριών και της διαθεσιμότητάς τους, το ΕΔΜ χρησιμεύει ως εργαλείο για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών και για τη βελτίωση της συγκρισιμότητας.

5.3.1. Σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών

Ο σκοπός του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών του ΕΔΜ είναι να λειτουργεί ως «αποθετήριο» με λειτουργία αναζήτησης για έγγραφα που προσδιορίζονται από το ΕΔΜ ως σχετικά με τις δραστηριότητές του. Σε αυτά τα έγγραφα περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, πληροφορίες για το εθνικό δίκαιο, νομολογία και έγγραφα πολιτικής, η εφαρμογή του ευρωπαϊκού δικαίου σε εθνικό επίπεδο, οι επίσημες εθνικές και άλλες στατιστικές (όχι στη Eurostat), καθώς και ένας κατάλογος των ΕΣΕ του ΕΔΜ και των μελών τους σε εθνικό επίπεδο, και οι συνεργαζόμενοι φορείς της ΕΕ, άρθρα στο Τύπο και σε άλλα μέσα. Οι ΕΣΕ του ΕΔΜ καλούνται να προσθέτουν τα έγγραφα που χρησιμοποιούν ως παραπομπές στην εκπόνηση των εθνικών εκθέσεων τους για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Με την έγκριση της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου, κατέστη δυνατόν να ανατεθεί σε έναν νέο πάροχο υπηρεσιών, στην iLiCONN, να αναλάβει το σύστημα και να το καταστήσει πλήρως λειτουργικό. Οι αρχικές δραστηριότητες της iLiCONN επικεντρώθηκαν στην κατανόηση των λειτουργιών και της αρχιτεκτονικής του συστήματος, ως βάσης για την περαιτέρω βελτίωσή του. Το Δεκέμβριο του 2009 πραγματοποιήθηκε μια σύσκεψη ανταλλαγής απόψεων με τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, για να συζητηθούν οι πιθανές λειτουργίες τις οποίες θα μπορούσε να προσφέρει το σύστημα, καθώς και οι διαδικασίες που θα καθοριστούν για την αποθήκευση των δεδομένων και την πρόσβαση στις πληροφορίες από το κοινό.

5.3.2. Γλωσσάριο και θησαυρός του ΕΔΜ

Σκοπός του πολύγλωσσου γλωσσάριου του ΕΔΜ το οποίο περιέχει όρους που σχετίζονται με το άσυλο και τη μετανάστευση είναι, μεταξύ άλλων, η βελτίωση της συγκρισιμότητας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, μέσω της χρήσης και της κοινής κατανόησης των όρων και των ορισμών που περιέχονται σε αυτό. Το γλωσσάριο προορίζεται για να χρησιμεύσει ως ένα χρήσιμο έγγραφο αναφοράς για τα ΕΣΕ του ΕΔΜ και τα μέλη των εθνικών δικτύων τους, καθώς και για άλλους λειτουργούς στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης.

Η χρήση και η κοινή κατανόηση συνεπούς ορολογίας όπως παρουσιάζεται στο γλωσσάριο επιτρέπει στους αρμοδίους χάραξης πολιτικής και τους επαγγελματίες στα κράτη μέλη, καθώς και στα θεσμικά όργανα της ΕΕ, να συγκρίνουν καλύτερα τις καταστάσεις και την πείρα σε εθνικό επίπεδο και να εναρμονίζουν έννοιες της πολιτικής. Ελπίζεται επίσης ότι ο γλωσσάριο του ΕΔΜ θα ενθαρρύνει τα μέσα ενημέρωσης να υιοθετήσουν ορθότερη ορολογία όταν παρουσιάζουν θέματα που σχετίζονται με το άσυλο και τη μετανάστευση. Αυτό διευκολύνεται περαιτέρω από τις μεταφράσεις των όρων του γλωσσάριου σε πολλές άλλες γλώσσες κρατών μελών. Ο μεγάλος αριθμός όρων, που αυτή την περίοδο ανέρχονται συνολικά σε 300, αντικατοπτρίζει επίσης τη σύνθετη φύση του ασύλου και της

μετανάστευσης. Οι ίδιοι οι όροι του γλωσσάριου μεταφράζονται επίσης σε άλλες γλώσσες της ΕΕ, επί του παρόντος προς τα γαλλικά, γερμανικά, ιταλικά, πορτογαλικά και ισπανικά.

Το γλωσσάριο αναπτύχθηκε επίσης από το ΕΔΜ στο πλαίσιο της *Ομάδας εργασίας για το γλωσσάριο και το θησαυρό*. Η ομάδα εργασίας συνεδριάζει περίπου κάθε 6 έως 8 εβδομάδες, τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Τα μέλη της προέρχονται κυρίως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενικές Διευθύνσεις HOME, ESTAT και μετάφρασης) και τα ενδιαφερόμενα ΕΣΕ του ΕΔΜ. Άλλοι συμμετέχοντες είναι ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και εμπειρογνώμονες από τα εθνικά δίκτυα των ΕΣΕ του ΕΔΜ. Σε κάθε συνεδρίαση, οι όροι συζητούνται, εξειδικεύονται και συμφωνούνται. Από τα μέλη της ομάδας εργασίας ζητείται επίσης να μεταφράσουν και να αναλύσουν περαιτέρω όρους μεταξύ των συνεδριάσεων.

Η πρώτη δημόσια ηλεκτρονική έκδοση του γλωσσάριου του ΕΔΜ δημοσιεύθηκε στις 4 Αυγούστου 2009. Αυτή η έκδοση διανεμήθηκε στα μέλη της διοικούσας επιτροπής του ΕΔΜ, στους εκπροσώπους της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης, Ελευθερίας και Ασφάλειας και σε άλλους οργανισμούς/θεσμικά όργανα της ΕΕ, στις μόνιμες αντιπροσωπείες και άλλους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Το 2010 δημιουργήθηκε μια έντυπη έκδοση του γλωσσάριου,²⁸ περισσότερα από 2.000 αντίτυπα της οποίας διανεμήθηκαν σε ενδιαφερόμενους φορείς σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ. Το γλωσσάριο θα ενσωματωθεί επίσης στον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ, ως ένα διαλογικό εργαλείο.

Το επόμενο βήμα, το οποίο ξεκίνησε το 2010, είναι η περαιτέρω ανάπτυξη του θησαυρού του ΕΔΜ, με σκοπό τη διευκόλυνση της δομημένης αναζήτησης των εγγράφων που περιέχονται στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών του ΕΔΜ.

5.4. Βελτίωση της προβολής του ΕΔΜ

Αναλήφθηκαν διάφορες ενέργειες για την προώθηση του ΕΔΜ στους αρμοδίους χάραξης πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τους στόχους του και επίσης τις τρέχουσες και μελλοντικές του δραστηριότητες. Αυτές οι προσπάθειες εντάθηκαν το 2010, ιδιαίτερα μετά από τον ορισμό των δύο παρόχων υπηρεσιών του ΕΔΜ.

5.4.1. Σε εθνικό επίπεδο

Τα ΕΣΕ του ΕΔΜ και τα μέλη της διοικούσας επιτροπής συνέβαλαν στη βελτίωση της προβολής του ΕΔΜ σε εθνικό επίπεδο, μέσω ενός μεγάλου εύρους δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων της οργάνωσης συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων, συνεδριάσεων του εθνικού δικτύου κλπ. Αυτές οι εκδηλώσεις αποτέλεσαν μια καλή ευκαιρία για την αναφορά των δραστηριοτήτων που αναλήφθηκαν από το ΕΔΜ και για τη διεύρυνση των εθνικών δικτύων. Ορισμένα ΕΣΕ του ΕΔΜ συμμετείχαν επίσης σε εκδηλώσεις που οργανώθηκαν από άλλους ενδιαφερόμενους φορείς και πραγματοποίησαν παρουσίαση του ΕΔΜ.

Επίσης, αναλήφθηκαν και άλλες προσπάθειες από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ για την ενίσχυση της προβολής του ΕΔΜ, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- ανάπτυξη εθνικών δικτυακών τόπων από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ·

²⁸ Το γλωσσάριο του ΕΔΜ, [ISBN 978-92-79-14979-5 \(January 2010\)](https://doi.org/10.1017/9789279149795), είναι επίσης διαθέσιμο στη διεύθυνση <http://emn.sarenet.es/Downloads/prepareShowFiles.do?directoryID=117>.

- περαιτέρω επεξεργασία των εθνικών πολιτικών επικοινωνίας και διάδοσης·
- μετάφραση των συγκεφαλαιωτικών εκθέσεων που εκπονούνται από το ΕΔΜ·
- διανομή ενημερωτικών δελτίων (ενημερωτικών και του ΕΔΜ).

5.4.2. Δικτυακός τόπος ΕΔΜ (<http://emn.sarenet.es>)

Ο δικτυακός τόπος του ΕΔΜ τέθηκε σε λειτουργία κατά την προπαρασκευαστική φάση του ΕΔΜ. Χρησιμεύει όχι μόνο για την παροχή πληροφοριών στο κοινό σχετικά με το ΕΔΜ και τα αποτελέσματα των εργασιών του, αλλά και ως πύλη μέσω της οποίας τα μέλη του ΕΔΜ μπορεί να έχουν πρόσβαση στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών. Μέρος των δραστηριοτήτων του παρόχου υπηρεσιών του ΕΔΜ, της iLiCONN, είναι η αναδιάρθρωση και ανανέωση του δικτυακού τόπου εντός του 2010. Ο δικτυακός τόπος του ΕΔΜ θα παρέχει τότε και πρόσβαση στο ενημερωτικό δελτίο του ΕΔΜ, το οποίο θα εκδίδεται από το φθινόπωρο του 2010 και εφεξής.

Προς το παρόν, ο δικτυακός τόπος δέχεται περίπου 10.000 επισκέψεις μηνιαίως. Το 2010 καταβλήθηκαν προσπάθειες για την ενημέρωση ενός ευρύτερου κοινού σχετικά με την ύπαρξη του δικτυακού τόπου.

5.4.3. Διάδοση των αποτελεσμάτων των εργασιών του ΕΔΜ

Όπως προβλέπεται στην εντολή του ΕΔΜ, όλα τα αποτελέσματα των εργασιών του καθίστανται διαθέσιμα στο κοινό μέσω του δικτυακού τόπου του ΕΔΜ, ενώ παρουσιάζονται και με την ευκαιρία συνόδων εργασίας, σεμιναρίων, συνεδριάσεων και συνεδρίων σε επίπεδο ΕΕ και εθνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, τα ΕΣΕ του ΕΔΜ οργάνωσαν σύνοδο εργασίας με θέμα «Ασυνόδευτοι ανήλικοι στην Ευρώπη: κατάσταση, εμπειρίες και προοπτικές» (Unaccompanied minors in Europe: situation, experiences and perspectives) στο πλαίσιο του συνεδρίου Metropolis 2009 και σκοπεύουν να συμμετάσχουν στο συνέδριο Metropolis 2010 με θέμα «Δικαιοσύνη και μετανάστευση: το παράδοξο του ανήκειν» (Justice and Migration: the Paradox of Belonging)²⁹ Η συμμετοχή υπηρετεί τον σκοπό της προώθησης του ΕΔΜ και των αποτελεσμάτων των εργασιών του σε ένα ευρύτερο κοινό, με έμφαση στο ρόλο του ΕΔΜ στην παροχή πληροφοριών για την υποστήριξη των αρμοδίων χάραξης πολιτικής.

Τα προγράμματα εργασίας για το 2008 και 2009 επικεντρώθηκαν στη σημασία της διάδοσης των προϊόντων και των πορισμάτων του ΕΔΜ. Το 2010, δόθηκε αυξημένη έμφαση στη διασφάλιση της ευρύτερης διάδοσης των προϊόντων και των πορισμάτων του ΕΔΜ. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η εκπόνηση του ενημερωτικού δελτίου του ΕΔΜ, η ανανέωση του δικτυακού τόπου του ΕΔΜ, όπως περιγράφεται στην ενότητα □ ανωτέρω, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής ηλεκτρονικής εγγραφής για την αποστολή του ενημερωτικού δελτίου του ΕΔΜ, και άλλων δραστηριοτήτων για τη διεύρυνση του κοινού στο οποίο απευθύνεται το ΕΔΜ. Προς τον σκοπό αυτό, θα χαραχθεί μια στρατηγική διάδοσης, με στόχο την «επικέντρωση» και «βελτιστοποίηση» των διάφορων δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην αύξηση της προβολής του ΕΔΜ και τη διασφάλιση της αποτελεσματικότερης διάδοσης των δημοσιεύσεών του. Το ΕΔΜ έχει ήδη παραγάγει και ενημερώνει σε τακτική βάση ένα «ενημερωτικό φυλλάδιο» το οποίο παρέχει λεπτομέρειες για το ΕΔΜ, την εντολή του, το ρόλο του, τα μέλη του και τα επιτεύγματά του έως σήμερα.

²⁹ 4 – 8 Οκτωβρίου 2010, Χάγη, Ολλανδία